

[Projekt S knížkou do života \(Bookstart\) má smysl aneb Jak si Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem vypořádá s budoucím čtenářem \[1\]](#)

Autor:

- [KLEINOVÁ, Tereza](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 4](#) [3]

Rubrika:

- [Celostátní akce](#) [4]

Klíčová slova:

- [S knížkou do života](#) [5], [Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem](#) [6]

Region:

- [06 Drsný Sever](#) [7]

[Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem](#) [8] (SVKUL) je od roku 2018 součástí úspěšného mezinárodního projektu Bookstart, který v českém prostředí nese název [S knížkou do života](#) [9]. Článek přibližuje, proč je uvedený projekt důležitý a jak k jeho implementaci přistoupila SVKUL.

Předčítání je pro rozvoj dovedností dětí klíčové

Touhou každého rodiče je, aby jeho dítě bylo zdravé, silné, šťastné a spokojené, aby se dobře rozvíjelo, umělo komunikovat s okolním světem a bylo v něm úspěšné.

Odborníci se stále častěji shodují na tom, že čtení (předčítání) dětem a intenzivní slovní komunikace již od narození vede u dětí k větší představivosti, lepší gramotnosti a bohatší slovní zásobě.

Děti dříve mluví, čtou, píší a později jsou nadšenými čtenáři, pokud se s nimi hodně povídá a čte v době intenzivního rozvoje jejich řečového centra, tedy v průběhu prvních tří let života.

V raném věku děti sice ještě neovládají schopnost mluvit, ale velmi vydatně a neustále se učí. Prvními a nejdůležitějšími učiteli jsou pro děti maminka s tatínkem a nejbližší rodina. Děti jakoby „mimořádně“ pozorují rodinné vazby, způsoby komunikace i důležitost některých předmětů, se kterými se v rodině pracuje. Pokud uvidí, že kniha je jedním z „důležitých“ předmětů, kterému se věnuje společný čas a zájem, i ony ji tak budou vnímat.

Čtení dětem rozvíjí vnímání a chápání mluveného slova a předchází potížím s vyjadřováním, které mohou vést k nahrazování verbální komunikace za komunikaci vizuální. Pak často dochází k upřednostňování obrázků, filmů, počítačových her atd. namísto jiné zábavy. Kniha, čtení a povídání tak dětem mohou jednoznačně být oporou v lepším startu do života.

Specifika knih pro děti

Knižní tituly určené dětem zaujímají v literatuře specifické postavení. To je dáno symbiózou výchovné a vzdělávací složky společně s literárně estetickou povahou. Snahou autorů literárních textů pro děti je děti vychovávat, vzdělávat či všemožně rozvíjet, zároveň si však dětská literatura s sebou nese svou estetickou tvář, která má jednoznačně také podstatný vliv na formování dětského čtenáře. Tříbí jeho vkus, rozšiřuje vyjadřovací schopnosti a v širším smyslu může formovat i celou jeho osobnost. Kultivovat, vzdělávat děti a rozšiřovat jejich estetické vnímání je jedním z cílů veřejných knihoven.

Cíle projektu Bookstart

Smyslem projektu Bookstart je zapojit aktivní rodiče a společně s nimi seznámit ty nejmenší děti od narození do šesti let s knihou. Projekt chce povzbudit u dětí předškolního věku pozitivní vztah ke knihám, čtení a čtenářství a podpořit rozvoj jejich verbálních schopností a imaginace.

Chce také zpřístupnit a objevit dětskou literaturu co nejvíce dětským čtenářům i jejich nejbližším, kteří na ně mají formativní vliv, protože vztah dětí ke knihám není svým významem věcí okrajovou.

Projekt Bookstart pomáhá rodičům orientovat se v nabídce kvalitní literatury pro děti. V Dětském oddělení SVKUL nabízíme objemný fond literatury pro děti, kde si rodiče s dětmi mohou vypůjčit nejen doporučené, ale i oblíbené tituly.

Společně strávený čas nad knihou vytváří pevné pouto mezi rodičem a dítětem a uspokojuje jeho nejdůležitější emoční potřeby. Nepřeberné množství příběhů a informací v knihách mohou být dítěti velkou pomocí. Nejenže je zavedou do světa fantazie, ale často nabídnou způsob, jak snadněji zvládnout své emoce, posilují sebevědomí, tříbí smysl pro humor, učí děti hodnotám a rozlišování dobra od zla.

Projekt Bookstart je skvělým pomocníkem a průvodcem na cestě aktivních rodičů, kteří chtějí pro své děti vytvořit vhodné čtenářské podmínky a dát jim základ k celoživotní lásce k literatuře.

Jak jsme v SVKUL začali

V SVKUL se již první ročník projektu setkal s velkým ohlasem. Knihovna si dala za cíl vytvořit přívětivé prostředí, které by vyhovovalo potřebám nejmenších dětí a jejich maminek a tatínků. Proto byly útulné prostory Dětského oddělení dovybaveny o přebalovací pulty, hry a hračky pro nejmenší, křesla a paravan pro možnost pohodlného a nerušeného kojení dětí, jídelní stoličky, polohovací lehátka, rozměrný koberec na batolení atd.

Bookstart v praxi začínal úvodním setkáním, kde rodiče s miminkem narozeným v roce 2018 obdrželi od knihovny dárkový balíček (mimo jiné knížku pro miminko, audioknihu, speciálně vydanou metodickou publikaci pro počáteční čtení rodičů s dětmi a seznamy doporučené literatury pro předškolní děti). Pokračováním projektu pak byla pravidelná setkání, jež se konala dvakrát měsíčně na půdě knihovny.

[10]

[11]

[12]

Ze setkání v SVKUL

Základním úkolem setkání bylo seznamování dětí s knihami a prohloubení jejich zážitků z dětské literatury. Program byl sestaven tak, aby si je mohli společně užít nejmenší děti i jejich rodiče. V prostorách Dětského oddělení, kde byly děti obklopeny policemi plnými pestrých knih, probíhalo společné předčítání básní, říkadel i pohádek. Děti si osahávaly leporela a knihy s hmatovými prvky, seznámily se s doporučenými tituly ze seznamu vytvořeného v rámci projektu a s řadou dalších, které pro ně byly z fondu knihovny vybrány. Maminky si mohly ihned vypůjčit knihy, které je nebo jejich děti zaujaly. Postupem času se při setkáních sami rodiče vyjadřovali ke knižním novinkám, které měli možnost poznat, a hodnotili, jak na ně děti reagovaly.

Mnohé z maminek měly doma vedle miminka i jejich starší sourozence (kteří byli na setkáních také vítáni), a tak se vytvořil prostor i na doporučení knižních titulů, které by pomohly s jistými obtížemi (strach ze tmy, nástup do školy, přijetí malého sourozence atd.) nebo jen podpořily zájmy starších dětí. Rodiče mohli prostřednictvím knihovny dětem ukázat leporela, jež již patří mezi knižní klasiku, a současně spolu s dětmi poznávat nejnovější knižní skvosty, které by jejich pozornosti na přeplněném trhu mohly uniknout. Rodiče ocenili také skutečnost, že si vybrané knihy mohou půjčit domů. Nemusí knihy nakupovat a mít možnost ve výběru reagovat na rychlý vývoj miminka a jeho potřeb je úlevné nejen finančně.

Nechybí ani výtvarné tvoření

Mezi další aktivity Bookstartu patří i výtvarné tvoření. Maminky společně s dětmi měly možnost zapojit se do workshopu tvorby leporela.

Malým dětem je přirozené projektovat sebe sama do svého okolí. Kniha, ve které naleznou své fotografie, je proto nesmírně oslovila. Děti se nejenom staly spoluvůrci své vlastní knihy, ale také jsou hlavními hrdiny příběhu, který jim zůstane jako krásná památka na dětství a Bookstart.

V úvodu workshopu se rodiče seznámili s ukázkou leporel s textilní vazbou. Rodiče si donesli vybrané fotografie dětí, ze kterých vystříhovali vybrané detaily postav, tváří či skupiny postav členů rodiny, zamilované hračky dětí atd. Děti mohly v mezičase otiskávat ručky nebo nožičky na papír pomocí prstových barev. Mnohdy vznikly samovolně i další krásné obrázky dětí, které se poté zakomponovaly do knihy.

Rodiče se seznámili s technikou koláže i asambláže, které kreativně doplňovali o kresby či texty, obrázky dětí nebo otisky ruček. Mnohdy do obrázků zakomponovali oblíbené básničky či říkadla dětí. Vzniklé obrázky se posléze nalepily na podkladové kartony v rozměrech 14 x 24 cm a ty se svázaly do formátu leporela.

[13]

[14]

[15]

Výroba lepoporel při workshopu

Workshop zaměřený na tvorbu lepoporel proběhl v SVKUL v pilotní skupině Bookstartu a měl velký ohlas u maminek i dětí. Maminky byly nadšené, že si během mateřské dovolené vyzkoušely a osvojily novou dovednost a zároveň spolu s dětmi vytvořily knihu, která bude rodinnou památkou.

Děti se ihned ke vzniklým knihám přimkly. Moc se jim líbilo, že jsou právě ony hrdiny příběhu. V lepoporelech se poznávaly a nadšeně na obrázky reagovaly.

Knihovna jako místo pro děti, ale i rodiče

Projekt Bookstart je nejen skvělou možností, jak podpořit děti při procesu budování čtenářství už od jejich nejranějšího věku, ale současně rodiče a děti vede do knihovny jako na místo příjemného setkávání, sdílení a vytváří z knihovny komunitní prostor. V SVKUL jsme chtěli brát zřetel nejen na rozvoj dětí, ale současně s nimi podpořit také jejich rodiče, kteří mnohdy během péče o nejmenší členy rodiny již nenacházejí čas ani příležitost rozvíjet sami sebe. Proto jsme do programu Bookstartu zařadili cyklus odborných přednášek a besed se zajímavými hosty, kteří mohou rodiče inspirovat a tematicky se vztahují k věkové kategorii dětí.

Mezi pozvanými přednášejícími byla například zkušená logopedka Mgr. Petra Nejedlá, která rodičům odhalila základní předpoklady vývoje řeči dětí, jak mohou rodiče vývoj řeči svých dětí podpořit a v kterých případech vyhledat pomoc logopeda. Doporučila také odbornou literaturu a vhodné hry a hračky.

Dalším hostem byl Jan Kršňák, zakladatel stránek digideti.cz [16], který se věnuje intuitivní pedagogice a spolupracuje s [Institutem pro podporu inovativního vzdělávání](#) [17]. Spoluautor knihy rozhovorů o inovativních školách [Jak se učí živě?](#) [18] poskytl rodičům rady a inspirace, jak postupovat s výchovou dětí pohybujících se v mediální krajině.

Alena Pilnajová rodiče seznámila s psychomotorickým rozvojem dítěte od čtyř měsíců do 1,5 roku a osvětlila možnosti stimulace dětí v souladu s jejich psychomotorickým vývojem v oblastech zraku, sluchu, řeči, sociálního vývoje, rozumových schopností a motoriky. Nechyběly praktické ukázky aktivit vhodných do bytu i ven.

Marie Říhová, která se zabývá rozvojem pohybového aparátu, jemné a hrubé motoriky, smyslem pro rytmus a říkanky, rodiče seznámila s tématem socializace dětí a přípravy na vstup do školky.

[19]

Cvičení s Marií Říhovou

Pedagožka Mgr. Hana Kořenská se ve svém profesním působení zabývá především propojováním podpůrných a akceleračních metod vedoucích k rozvoji osobnosti dítěte. Projektově se zaměřuje především na [metody Stages](#) [20], [metodu prof. Hejného](#) [21], metodu Grundlagett a kompenzační metody dr. Bernářové a Zelenkové. Ve své přednášce rodičům představila tyto inovativní vzdělávací trendy/metody v ČR. Součástí přednášky byla také praktická cvičení pro rozvoj kreativity u dětí.

Fyzioterapeutka Mgr. Štěpánka Hovorková s dlouholetou praxí v oboru, která se věnuje dětem i dospělým, využívá pohyb k podpoře zdravého vývoje, k léčbě bolesti a překonání pohybových omezení. Na přednášce rodiče zaslavila do zásad vývoje zdravé dětské nožičky. Štěpánka představila zábavné varianty cvičení, promluvila o bosé chůzi a barefoot obutí a poradila, jak podpořit zdravé držení těla dětí.

Dříve než jsou děti schopné mluvit, mohou se svým okolím komunikovat pomocí přirozených gest. Na setkání lektorka Bc. Jaroslava Pavlišová vysvětlila význam znakování a jeho vědecky prokázané přínosy. Doporučila, kdy začít znakovat a jaké zvolit znaky. Rodiče si představené znaky formou hry vyzkoušeli a procvičili.

Psycholožka a psychoterapeutka PhDr. Irena Landová se v přednášce zaměřila na specifika jednotlivých vývojových období dětí, vztahy mezi dítětem a rodičem, na nástup dětí do mateřské i základní školy, prožívání krizových situací atd.

[22]

Beseda s PhDr. Irenou Landovou

Veronika Boulterová, terapeutka a muzikoterapeutka, vystudovala metodu celostní muzikoterapie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Rodičům představila právě celostní muzikoterapii a její prospěšný vliv na zdraví dětí i dospělých. Ukázala tradiční nástroje v přirozeném ladění používané při metodě celostní muzikoterapie, předvedla ukázkou pasivní i aktivní muzikoterapie. Maminky i děti měly možnost vyzkoušet si některé nástroje a společně si zahrát.

[23]

Workshop s Veronikou Boulterovou

Bookstart cílí na osvětu rodičů a nejmenších dětí, snaží se však navázat i vztah mezi rodiči a knihovnou, dětmi a knihovnou. Jak se nám po pilotním ročníku projektu v SVKUL ukázalo, tímto rozšířeným záběrem může pozitivní účinek projektu ještě zesílit.

Přirozeně knihovna chce vyhovět velkému zájmu rodičů o tento projekt, a tak se počet skupin Bookstartu v SVKUL v roce 2019 výrazně navýšil. Bookstart je otevřen také na vybraných pobočkách SVKUL, které byly pro potřeby projektu zrekonstruovány a doplněny o potřebné vybavení včetně bohatého knižního fondu dětské literatury. Rodičům se tak nabízí možnost docházet na projekt v blízkosti jejich bydliště a poznávat se tam s rodiči s podobnými zájmy.

Knihovna je tu i pro znevýhodněné děti

V SVKUL bychom rádi nabídli možnost rozvoje dětského čtenářství a čtenářské gramotnosti také znevýhodněným dětem, a proto jsme navázali spolupráci s [Dětským domovem v Ústí nad Labem](#) [24], který má v péči děti od nejútlejšího věku. Skupina dětí v doprovodu pedagoga dochází pravidelně do pobočky knihovny, která je blízko domova. Absenci rodičů na setkáních nahrazuje upravený program a tým knihovníků. Věříme, že i tato forma seznamování dětí s knihami, prohloubení jejich čtenářských zážitků a celkové motivování dětí k četbě bude velmi přínosná.

Logopedie jako lék na řečové problémy

V Dětském oddělení SVKUL, kde pravidelně pořádáme širokou škálu programů pro děti z mateřských a základních škol i odpoledních aktivit pro děti ve věku od narození do patnácti let, pozorujeme nárůst počtu dětí s řečovými problémy, ať už se jedná o výslovnost, zadrhávání nebo o opožděný vývoj řeči. I v rámci Bookstartu bylo toto téma velmi živé. Rodiče se zajímali o správný vývoj řeči dětí. To nás logicky dovedlo k podpoření projektu o logopedickou péči vedenou odborníkem.

Od října po celý školní rok nabízí SVKUL dětem a rodičům z Bookstartu i dalším čtenářům kurz Trénink jazykových schopností dle Elkonina pod vedením certifikované lektorky a logopedky Mgr. Petry Nejedlé. Kurz je realizován formou odborně vedené hry. Kombinuje činnosti individuální, ve dvojicích i ve skupině. Zaměřuje se především na rozvoj sluchového vnímání, rozlišování, pozornosti a paměti. Podporuje ale i rozvoj dalších oblastí potřebných před zahájením školní docházky: zrakového vnímání, vizuomotorické koordinace, pravolevé orientace, grafomotoriky, pozornosti, paměti, logického myšlení, schopnosti spolupráce i samostatné práce, komunikační dovednosti aj.

Čtenářský deníček jako originální doplněk SVKUL do dárkové sady

V zahraničním pojetí projektu Bookstart je častým zvykem, že jednotlivé knihovny přispějí do dárkové sady pro děti a rodiče vlastním knižním darem. Tato skutečnost nás nadchla a motivovala k vytvoření knihy Můj čtenářský deníček.

Deníků pro miminka je na knižním trhu řada, ale čtenářský deník, do kterého by si rodiče mohli zaznamenat společné chvíle strávené s dítětem nad knihou, chybí. Proto jsem vyhotovila ilustrace a společně s kolegyní grafičkou Alexandrou Žákovou jsme Můj čtenářský deníček vytvořily a nabídly rodičům společně k dárkové sadě Bookstartu.

[25]

Můj čtenářský deníček

Deníčkem vznikne rodičům i dětem hmatatelná upomínka na společný čas s knihou, album oblíbených knižních titulů, zápisník poznámek a výroků dítěte ke čteným příběhům. Děti vyrostou a kniha *Můj čtenářský deníček* jim posléze zprostředkuje připomínku krásného společného času s rodiči a jejich péčí, se kterou je naučili lásce ke knihám. A možná jednou, až budou sami psát čtenářský deník svým dětem, budou moci porovnat oblíbené knižní tituly.

Báječná komunita rodičů a dětí, která se v projektu sešla, nám dává elán do další práce a nových nápadů. Jedním z nich bylo fotografování rodinných portrétů, které na závěrečném setkání před letní pauzou uspořádal kolega David Koleček. Rodičům a dětem vytvořil profesionální fotografie v prostředí knihovny, které jim budou krásnou upomínkou na jejich první rok s Bookstartem.

Hodnocení pilotního ročníku projektu

Pilotní ročník Bookstartu v SVKUL měl u rodičů i dětí velký ohlas a započal nový pravidelný program, který knihovna veřejnosti nabízí. Je to skvělý způsob jak oslovit nejmenší děti, kterým se prostředí knihovny stává blízké a ze kterých jednou bude nová čtenářská generace.

A jak projekt hodnotí sami jeho účastníci?

- „Těšení se na pozvané hosty a nadšení z výroby vlastního leporela bylo skvělé. Od porodu první kreativní činnosti, ke které jsem se dokopala, a musím říct, že mě opravdu těšila. Veselé jiskřičky v očích dcery, když si ji poprvé prohlížela, byly tou nejlepší odměnou. Paleta pozvaných hostů byla opravdu pestrá a každé téma přineslo nejednu myšlenku k zamyšlení. V průběhu roku se z ležících miminek stala pohyblivá batolata a setkání nabírala grády, v dobrém slova smyslu. Vzájemná interakce, jak mezi dětmi samotnými, tak mezi dětmi

a přednášejícími, přinesla nejednu úsměvnou situaci. Prostředí knihovny, včetně milého personálu dětského oddělení, je sympatickým a příjemným místem k setkávání. Myslím, že i samotný pobyt mezi tolika knihami a možnost si je osahat (v začátcích spíše ochutnat) napomáhá tomu, aby děti měly ke knihám kladný vztah. A že účast v Bookstartu přináší ovoce a projekt plní, co si předsevzal, je vidět. Dcerku obloženou knihami a zahloubanou do prohlížení vídáme doma často. Už teď jsou pro ni knížky důležité. Díky, Bookstarte!“ Tak hodnotí pilotní ročník Bookstartu maminka Eva Černá s dcerou Marií.

- „Děkuji, že můžu s dcerou navštěvovat Bookstart, vždy se těším na e-mail od Vás upozorňující na setkání a na program, který krásně představíte. Na projektu Bookstart jsem dostala mnoho tipů na zajímavé a originální knihy pro miminka, na nově vydané, ale i na ty časem dobře osvědčené, mnoho jsem si jich v dětském oddělení půjčila. Díky pravidelným setkáním v knihovně jsem si i jiných dětských knih (pro starší dceru, která čte sama) půjčila domů více než obvykle. Přínosem projektu byla pro mě i zkušenost vyrobit si vlastní leporelo z fotek našeho miminka. Leporelo bude pro naši rodinu vždy milou vzpomínkou na toto období. Jsem ráda, že mi Bookstart umožnil účastnit se přednášek hostů s tématy výchovy a péče o dítě. Dostala jsem cenné rady ve směrech např. logopedie, digitální technologie u dětí, obouvaní a bosá chůze, psychologie, psychomotorický rozvoj dětí, muzikoterapie. A navíc jsem miminko mohla mít celou dobu u sebe. Příjemným bonusem pro mě bylo seznámení se a setkávání se s ostatními maminkami se stejnými zájmy. V neposlední řadě chci poděkovat i za půvabné focení v knihovně. Těším se na další aktivity projektu Bookstart po celých šest let a jsem zvědavá, co nás ještě čeká, co se dozvíme, co se naučíme a čím se potěšíme,“ rekapituluje maminka Jaroslava Pavlišová.
- „SVKUL se podařilo vytvořit velice příjemné prostředí pro setkávání maminek ve stejné krásné i náročné životní etapě. Celý koncept projektu seznamování nejmenších s prostředím knih včetně knižních tipů pro maminky mne velice oslovil. Navíc bylo možné v rámci projektu absolvovat řadu zajímavých přednášek (workshopů) s odborníky a užít si tak „intelektuálně“ podnětné prostředí i na rodičovské dovolené, kde je souvislého mluveného projevu spíše málo. Každé setkání jsem si užila. Oceňuju přizpůsobení prostoru knihovny potřebám dětí a maminek, milé, tolerantní a klidné provázení i volbu přednášejících. Těším se na další ročník. Je skvělé, že takový projekt je k dispozici maminkám a to zcela zdarma,“ vzpomíná na pilotní ročník Míša Jindrová se synem.

Z Bookstartu máme v SVKUL velkou radost. Potvrzuje se nám, že projekt má smysl a my s nadšením sledujeme nejmladší generaci dětí, jak si buduje vřelý vztah ke knihám.

Autorem fotografií je David Koleček ze SVKUL.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-4/projekt-s-knizkou-do-zivota-bookstart-ma-smysl>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-4/projekt-s-knizkou-do-zivota-bookstart-ma-smysl>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/kleinova-tereza>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-4>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/celostatni-akce>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/s-knizkou-do-zivota>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/severoceska-vedecka-knihovna-v-usti-nad-labem>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/06-drsny-sever>
- [8] <https://www.svkul.cz/>

- [9] <https://www.sknizkoudozivota.cz/>
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova10.jpg>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova8.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova9.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova5.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova4.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova6.jpg>
- [16] <http://digideti.cz/>
- [17] <http://www.inovativnivzdelavani.cz/>
- [18] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002969872&local_base=CNB
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova2.jpg>
- [20] <http://www.ucitelske-listy.cz/2018/11/co-je-to-stages.html>
- [21] <https://www.h-mat.cz/hejneho-metoda>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova1.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova3.jpg>
- [24] <https://detskydomovusti.webnode.cz/>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/701/kleinova7.jpg>